

До спеціалізованої вченої ради К 26.503.01
Науково-дослідний інститут публічного права
03035, м. Київ, вул. Г. Кірпи, 2А

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук

Дуліби Євгенії Володимирівни

на дисертацію Петровського Олександра Михайловича

**«Правове забезпечення моніторингу паспортних даних в системі
єдиного інформаційного простору правоохоронних органів», поданої на
здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Актуальність теми дослідження. Інтенсивна інформатизація більшості сфер життєдіяльності держави є одним з визначальних глобальних чинників для подальшого соціально-економічного розвитку України. Без налагоджених потоків інформації, органи державної влади не можуть на належному рівні функціонувати та виконувати свої основні завдання та функції.

Інформаційне забезпечення діяльності органів, завдяки яким реалізується правоохоронна функція держави, за своєю сутністю є створенням оптимальних умов для задоволення потреб в інформаційних ресурсах, необхідних для виконання правоохоронних завдань на основі використання комплексу методів, систем та засобів отримання, збору, обробки, зберігання, передавання і використання вказаних ресурсів.

Сучасний стан розвитку правоохоронних органів потребує використання науково-обґрунтованих методів збору, аналізу, обробки та застосування інформації і її взаємопов'язаних форм. І перш за все, це пов'язано з паспортними даними. Однак, впроваджені інформаційні системи

сьогодні не здатні в повному обсязі реалізувати своє призначення у процесі діяльності правоохоронних органів та потребують вдосконалення на всіх рівнях.

Ці фактори, а також високий рівень вимог до якості правового регулювання суспільних відносин обумовлюють потребу в глибокому та всебічному дослідженні правового забезпечення моніторингу паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів.

Дослідження «Правове забезпечення моніторингу паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів» безперечно є актуальним, своєчасним і корисним як для практиків, так і для науки, адже використання інформаційного простору та інформаційних технологій може стати одним з головних чинників зміцнення законності, забезпечення обороноздатності країни, соціально-політичної стабільності та розвитку демократичних засад в управлінні державою.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження є комплексним дослідженням правових відносин у сфері формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів та виконує актуальне завдання щодо удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів шляхом моніторингу паспортних даних.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й вирішення наукового завдання, що уявляється у формуванні нових теоретичних положень, що спрямовані на вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів та формування їх єдиного інформаційного простору.

Так, автором наводиться авторське визначення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, згідно з яким це сукупність інформаційних ресурсів, що включають інформацію, інформаційні технології, бази даних, банки даних, інформаційно-аналітичні системи, що функціонують на основі встановленого нормативно-правового регулювання та забезпечують інформаційну взаємодію правоохоронних органів і мають на меті

попередження, розкриття, розслідування злочинів. Назване визначення характеризує технічну складову (сукупність баз і банків даних, технологій їх ведення та використання, інформаційно-телекомунікаційних систем і мереж), організаційну (функціонування на основі єдиних принципів і загальних правил) та функціональну (попередження, розкриття, розслідування злочинів).

Встановлено, що концептуальною основою створення та функціонування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів є, по-перше, підвищення інформаційної взаємодії правоохоронних органів шляхом розширення їх повноважень у сфері інформаційного обміну, по-друге, створення єдиної інформаційної системи правоохоронних органів. Запропоновано до єдиного інформаційного простору правоохоронних органів включити: Національне антикорупційне бюро України, Службу безпеки України, Державну прикордонну службу України, Національну поліцію, Державну кримінально-виконавчу службу, Прокуратуру України.

Заслужують також на увагу сформовані автором узагальнення щодо причин, які перешкоджають формуванню єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, серед яких: існування багатьох розрізнених інформаційних систем, що перебувають у підпорядкуванні різних підрозділів правоохоронних органів або органів чи установ; низький рівень взаємодії правоохоронних органів; невідповідність існуючих інформаційно-аналітичних систем вимогам, що ставляться на сучасному етапі до правоохоронних органів; невідповідність технічного оснащення підрозділів правоохоронних органів сучасним вимогам; низький кадровий потенціал та неналежний рівень знань у сфері інформаційних технологій у майбутніх правоохоронців.

Набули подальшого розвитку наукові погляди та положення щодо необхідності удосконалення функції моніторингу паспортних даних в діяльність правоохоронних органів, під яким необхідно розглядати діяльність правоохоронних органів, в основі якої процес спостереження за

оформленням, видачею, знищенням паспортів та подальшим їх використанням громадянами з метою розкриття та попередження злочинної діяльності

Основні положення та зміст наукового дослідження. Структура дисертаційної роботи обумовлена метою та завданням наукового дослідження, його об'єктом та предметом. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано мету, задачі, об'єкт та предмет, розкрито наукову новизну роботи, її теоретичне та практичне значення, а також форми апробації одержаних результатів.

Перший розділ дисертації складається з чотирьох підрозділів, які послідовно розкривають природу та концептуальні засади створення та функціонування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів. У пункті 1.1. «Концептуальні засади створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів» автор ґрунтовно досліджує поняття «єдиний інформаційний простір правоохоронних органів», визначає його системоутворюючі компоненти, характерні ознаки та на цій основі окреслює концептуальні основи формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів.

Структурованим і логічним є дослідження сфери нормативно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів в умовах формування єдиного інформаційного простору, здійснене автором у однойменному підрозділі 1.2. Розподіл законодавства на чотири умовних групи дозволив вдало продемонструвати специфіку досліджуваної сфери.

Аналізуючи підрозділ 1.3. «Інформаційне забезпечення правоохоронних органів України: історико-правовий та теоретичний аналіз» автор вдало виділяє складові інформаційного забезпечення і визначає роль інформаційно-аналітичної складової в діяльності правоохоронних органів. В

свою чергу п. 1.4. присвячений аналізу тенденцій інтеграції правоохоронних органів різних країн в єдиний інформаційний простір.

Другий розділ дисертаційного дослідження включає два підпункти і виконує актуальне наукове завдання щодо удосконалення діяльності правоохоронних органів шляхом впровадження інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних». У підрозділі 2.1. автор надає загальну характеристику інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних», визначає її функціональне призначення, нормативно-правове забезпечення, доцільність впровадження та експлуатації. У підрозділі 2.2. автор визначає інформаційно-правові заходи по використанню інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних», що вдало відображено в відповідних схемах.

Розділ 3 «Перспективи та шляхи удосконалення процесу створення та функціонування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів» логічно охоплює два підрозділи, в яких з'ясовуються питання напрямів розвитку єдиного інформаційного простору правоохоронних органів та удосконалення їх інформаційно-аналітичної діяльності. Доцільним і обгрунтованим вбачається авторський підхід, за якого перспективи удосконалення законодавства з питань формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів розглянуті автором крізь призму таких питань: 1) відповідність національного законодавства про захист персональних даних міжнародним стандартам та удосконалення законодавства України; 2) прийняття нових та внесення змін до діючих законодавчих актів, що визначають загальні поняття інформаційного законодавства; 3) вдосконалення законодавства щодо інформаційного обміну та інформаційного забезпечення правоохоронних органів, формування їх інформаційного простору.

Зроблені автором висновки є достатньо обгрунтованими, аргументованими та характеризуються високим ступенем достовірності. У сукупності вони свідчать про цілісність проведеного дослідження.

Основні положення дисертації, що виносяться на захист, відображені в семи публікаціях у наукових фахових виданнях України та інших держав, з яких одна стаття у науковому періодичному виданні Республіки Молдова з напрямку, з якого підготовлено дисертацію. Загальна кількість наукових публікацій, їх теоретична якість відповідає вимогам щодо оприлюднення результатів наукових досліджень, встановленим наказом МОН України №1112 від 17 жовтня 2012 року «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» і постанови Президії Вищої атестаційної комісії України № 7-05/1 від 15 січня 2003 року «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України».

Практична і теоретична значущість результатів дисертаційного дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає в використанні висновків та пропозицій дисертації у: правотворчості – для підготовки нормативно-правових актів, спрямованих на правове врегулювання створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів; практичній діяльності – у роботі Державної міграційної служби України в Рівненській області під час роботи з сервісом з перевірки недійсних документів; науково-дослідній діяльності – для подальшого здійснення наукових досліджень, присвячених впровадженню інформаційно-аналітичної системи «Моніторингу паспортних даних» та формуванню єдиного інформаційного простору правоохоронних органів; навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Правова інформатика», «Інформаційне право», при підготовці підручників, навчальних посібників, курсів лекцій, навчально-методичних матеріалів.

Зауваження та пропозиції за змістом дисертації. Визначаючи актуальність проведеного автором дослідження, наукову новизну, високий теоретичний рівень, а також практичну значимість результатів, слід зазначити, що окремі положення дисертаційної роботи Петровського О.М.

носять дискусійний характер, а деякі висновки потребують додаткової аргументації:

1) На сторінці 59 автор зазначає, що доречним було б на законодавчому рівні впровадити секторний підхід до захисту персональних даних в правоохоронній діяльності, чітко окреслити підстави для збирання, накопичення, зберігання персональних даних, створити додаткові гарантії захисту. Однак, автор не зазначає, чи це має бути створений окремий закон чи, навпаки, мають ввестися зміни до чинного закону і до якого ж закону?

2) У розділі 1.4. «Зарубіжний та міжнародний досвід інформаційного забезпечення правоохоронних органів» (с. 83-99) автор здебільшого розкриває питання про наявність різних інформаційних систем та інформаційних технологій при здійсненні правоохоронної діяльності, при цьому меншу увагу звертає саме на існування між різними правоохоронними органами іноземних держав єдиного інформаційного простору.

3) Потребує більшої аргументації пропозиція автора щодо створення інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних» (с.106-129) в частині визначення держателя, адміністратора та реєстратора даної інформаційної системи.

4) Дискусійною є позиція автора щодо подальшого розвитку ідеї про розробку і прийняття окремого закону про особливості захисту персональних даних в правоохоронній діяльності (с. 174). Адже в Україні уже є закон, який регулює питання про захист персональних даних.

5) Окреслюючи перспективи застосування інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних» автор пропонує нормативно врегулювати її використання та з цією метою прийняти методичні рекомендації щодо використання інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних» (с. 186). Робота автора виграла б, якби автор запропонував проект таких методичних рекомендацій.

Загальний висновок по дисертації. Дисертаційне дослідження, представлене Петровським Олександром Михайловичем, є самостійною завершеною науковою працею, в якому отримані нові, доктринальне обгрунтовані результати. Необхідно підтвердити достатній рівень теоретичної обгрунтованості висловлених здобувачем наукових суджень, положень і рекомендацій. Зміст автореферату дисертації повною мірою відображає структуру, хід проведеного дослідження, його основні положення та висновки. Автореферат дисертації не містить положень, які не увійшли до основного змісту роботи. Підсумовуючи вищезазначене, стверджуємо, що дисертація Петровського Олександра Михайловича на тему «Правове забезпечення моніторингу паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів» відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
і правосуддя ПВНЗ «Міжнародний
економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»**

Є.В. Дуліба

Підпис Дуліба Є.В. засвід.
Начальник відділу кадрів
Міжнародного економіко-
гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
Чисурська С.В.

